فرهیختگان

روزنامه خبری، تحلیلی، دانشگاهی صبح ایران
صدای نخبگان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
۶۰۰ تومان

شماره مسلسل ۳۳۸۵
سه‌شنبه ۱۳ آذر ۱۳۹۷
۲۶ ربیع‌الاول ۱۴۴۰
۴ دسامبر ۲۰۱۸
شماره ۲۶۴۷

www.Fdn. 18 | vol.10 | No. 2647 | 16 Pages

مذاکره برای خرید موشک مجهز به کلاهک هسته‌ای
نپذیرفتن پروتکل الحاقی و تلاش برای غنی‌سازی
سه راهبرد هسته‌ای آل سعود

دیوانه‌ای با بمب اتم

» ۷

عکس | Getty Images

انحراف در خصوصی‌سازی

بررسی ریشه اوضاع نابسامان برخی کارخانه‌ها نشان می‌دهد اطلاعات دقیقی از اهلیت افرادی که کارخانه‌ها به آنها واگذار شده وجود ندارد، تاکنون حتی یک برگ از قراردادهای واگذاری این مجموعه‌ها منتشر نشده است » ۸

از صفحه ۱۲ تا ۱۵ را بخوانید

محافل رسانه‌ای خاص علیه چهره‌های جدید مستندسازی سیاسی، دستگاه تخریب راه انداختند

فرمان حمله به مستندسازان جوان

گفت‌وگو با علی ملاقلی‌پور، علی صدری‌نیا محمدرضا امام‌قلی و جواد موگویی

+ متن کامل مناظره ملاقلی‌پور و عضو نهضت آزادی در دانشگاه شریف

عکس | وحید سرابی | فرهیختگان

پس از ملاقات با استاد تعلیق‌شده صادر شد

دستور دکتر ولایتی برای بررسی سریع و عادلانه پرونده استاد تعلیق‌شده

» ۲

خبر آخر

هدیه دانشگاه آزاد به معلولان

دکتر طهرانچی در روز جهانی معلولان خبر داد: دانشگاه آزاد اسلامی واحد دانشگاهی ویژه معلولان را با عنوان «واحد بین المللی فرشتگان» با محوریت ناشنوایان راه‌اندازی می‌کند

بنیامین داستان را گرفت

» ۱

سرمقاله

نتوانستم بفهمم

اکبر نصراللهی
رئیس دانشکده علوم ارتباطات و مطالعات رسانه

رونمایی و پخش مستند «راه طی‌شده» به کارگردانی علی ملاقلی‌پور و تهیه‌کنندگی محمدامین نوروزی ۲۹ آبان در تالار سوره حوزه هنری با حضور هنرمندان، محققان و طرفداران مهندس بازرگان با حاشیه‌ها و بازتاب‌های زیادی همراه بوده است.

نام این مستند یعنی «راه طی‌شده» از عنوان یکی از مهم‌ترین کتاب‌های بازرگان به همین نام گرفته شده است.

ساخت و رونمایی از مستندی درمورد افکار و اندیشه‌های مهندس مهدی بازرگان به‌عنوان روشنفکر دینی، سیاستمدار و نخست‌وزیر دولت موقت ایران در سال ۱۳۵۷، آن‌هم به کارگردانی رسول ملاقلی‌پور با حمایت مرکز مستند سوره و مرکز آفرینش‌های فرهنگی و هنری بسیج، از مهم‌ترین خبرهای سیاسی و فرهنگی بود که با توجه به «ارزش‌های مهم خبری» و دیدگاه‌های مختلف پیرامون آن، منشأ خبرها و حاشیه‌های مهم دیگری شده است که هنوز هم ادامه دارد. نخستین حاشیه خبری قابل‌تامل، اعتراض برخی طرفداران مهندس بازرگان به‌محتوای این مستند و بحث و جدل میان سازندگان آن با طرفداران ملی و مذهبی در جریان نمایش این مستند شکل گرفته است.

از فردای آن روز و حتی قبل از رونمایی، رسانه‌های مختلف ازجمله خبرگزاری‌ها، سایت‌ها و روزنامه‌ها با تیترهایی مانند طوطی و بازرگان، ممنوع‌الجشنواره، تحریف تاریخ و... آن را پوشش داده‌اند. علاوه‌بر انتشار گسترده این موضوع مهم خبری در روزنامه‌های «فرهیختگان»، «وطن امروز» و «سازندگی»، ماهنامه «صدا و سازندگی» نیز در شماره‌های اخیر خود تصویر بازرگان را روی جلد خود منتشر و ابعاد مختلف مستند «راه طی‌شده» را بررسی و تحلیل کرده است. نامه محمدنوید بازرگان، فرزند مهندس بازرگان به رسول ملاقلی‌پور و پاسخ ایشان هم به‌لحاظ خبری موضوع را داغ‌تر کرده است.

صرف‌نظر از محتوا و دیدگاه‌های مختلف درمورد این مستند، نکته عجیب، نوع پوشش خبری مستند «راه طی‌شده» در شبکه «بی‌بی‌سی فارسی» در دوم آذر و مواضع مسعود بهنود در برنامه مرور مطبوعات هفته این شبکه است. بهنود در این برنامه با اشاره به تیتر روزنامه «فرهیختگان» درمورد موضوع مستند «راه طی‌شده»، این موضوع را با وجود ارزش‌های مختلف خبری و پوشش گسترده آن در رسانه‌های مختلف، «یک مساله قدیمی و برای ۴۰ سال پیش» دانست و تاکید می‌کند که «امروزه هیچ ضرورتی برای پرداختن به این موضوعات وجود ندارد.»

بهنود در این برنامه با پنهان‌شدن پشت «ژست حرفه‌ای‌گرایی» خود به موضوع تغییر مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی و متعاقب آن تغییرات در این دانشگاه اشاره می‌کند و می‌گوید: «روزنامه «فرهیختگان» مدتی که همه می‌دونن بعد از تغییراتی که در دانشگاه آزاد اسلامی داده شده و این روزنامه که روزنامه خوبی هم بود بعد از اینکه سردبیرش که رفت مدت مدیدی زندانی شد بعد خب تغییر سمت داد. این تغییر صورت دادن، اشکالی ندارد ولی شما یک روزنامه را که هر روز منتشر می‌شود تبدیل کنید که تیتر یکش بشه یک گزارشی که مال ۴۰ سال پیشه، یعنی این حرف که مجاهدین پیرو بازرگان بوده... دلیل اینکه الان یک روزنامه خبری روز، این گزارش را بکنه تیتر یکش، من «نتوانستم بفهمم» واقعا هیچ دلیلی نداره فقط داریم به سالگرد انقلاب نزدیک می‌شویم، می‌تونه این دلیلش باشه. یک گزارشی که تهیه کرده یکی از اعضا، یک گزارشی است راجع به وقایعی که اون زمان اتفاق افتاده؛ یه برداشتی از تاریخ معاصر که صدها بار نوشته شد حداکثرش می‌تونه یه مقاله‌ای بشه بره صفحه آخر.»

درمورد مطالب آقای بهنود چند نکته یادآوری می‌شود:

موضوع «خبری» و درمورد ساخت مستند درباره شخصیتی مهم از کارگردانی معروف است که به‌تازگی ساخته و رونمایی شده است. عجیب است که جناب بهنود از مستند اطلاع نداشته باشد و آن را به سالگرد انقلاب اسلامی نسبت دهد.

اگر موضوع قدیمی بوده و به تعبیر آقای بهنود مطالبی که ۴۰ سال قبل صدها بار گفته شده و گزارشی از یک فرد در روزنامه «فرهیختگان» بود، این همه بازتاب در مطبوعات، خبرگزاری‌ها و فضای مجازی و حدود سه هفته بحث‌های داغ پیرامون آن، محل تامل است. ضمن اینکه جناب بهنود حتما اگر مصاحبه را مطالعه می‌کرد متوجه می‌شد مطلب فرهیختگان «مصاحبه خبری» اختصاصی با کارگردان مستند است نه «مقاله یا گزارش یا برداشت یک فرد از تاریخ معاصر.»

بعد از پیدایش رادیو در سال ۱۹۲۲ و تلویزیون در سال ۱۹۳۶، مطبوعات حرفه‌ای برای ادامه حیات موثر به تولید خبر و مصاحبه و گزارش اختصاصی و تحلیل و تفسیر اخبار روز در مرحله بعد روی آورده‌اند. روزنامه «فرهیختگان» هم در موضوع مستند «راه طی‌شده» با کارگردان این مستند مصاحبه اختصاصی و نکات مهمی را خبری کرده است.

رسانه‌ها برای تولید و انتشار اخبار از روش‌های مختلفی استفاده می‌کنند که می‌توان از مشاهده، مطالعه منابع و مستندات، «مصاحبه» و تلفیقی از روش‌های مذکور نام برد. بدیهی است حجم زیادی از خبرهایی که تیتر اول روزنامه‌ها و هدلاین‌رادیو و تلویزیون را تشکیل می‌دهند از طریق مصاحبه با افراد مختلف ازجمله شخصیت‌های هنری گرفته می‌شود. چطور جناب آقای مسعود بهنود آن را به تعبیر خودش «نمی‌فهمد» و با منحرف کردن مخاطبان «بی‌بی‌سی فارسی»، موضوع را به تغییرات در دانشگاه آزاد اسلامی مرتبط می‌داند؟

با توجه به موارد مذکور بهتر است جناب بهنود برای حفظ ژست رسانه‌ای خود، کار حرفه‌ای روزنامه «فرهیختگان» را در تحلیل موضوع خبری روز و مصاحبه اختصاصی با کارگردان، سیاسی وانمود نکند؛ اگر هم همچنان موضوع را به تعبیر خود نفهمیده است باید منتظر باشیم در برنامه این هفته «بی‌بی‌سی فارسی»، عکس روی جلد نشریه «صدا و سازندگی» را درمورد مستند راه طی‌شده، «تغییر صورت و تاثیر تغییرات مدیریتی» جناح‌ها بداند.

دیدگاه

بنیامین داستان را گرفت

ابوالقاسم رحمانی
روزنامه‌نگار

وضعیت جالبی است، اینکه برای تبدیل‌شدن به یک منتقد اجتماعی نیازی به گذراندن مراتب علمی و کارشناسی نیست و می‌شود صرف حضور در سینما و بازی‌کردن در فیلم و... خود را به‌عنوان یک منتقد اجتماعی به جامعه معرفی کرد؛ منتقدی که هم ناراضی است، هم انتقاد می‌کند و هم نسخه می‌پیچد، حوزه تخصصی‌اش هم فرقی ندارد، هر جایی و در هر حوزه‌ای که بتواند جماعتی را با خود همراه کند و بر افکارعمومی اثر بگذارد، ورود می‌کند. حالا این اظهار و انتقاد چه در حوزه سیاسی باشد، چه اجتماعی و چه اقتصادی فرقی نمی‌کند. البته اینجا ملاحظه‌ای هم وجود دارد و آن‌هم این است که این جماعت چون عقبه اجتماعی برای خود دست و پا کرده‌اند امکان انتقاد از خود را صفر می‌دانند و به‌زعم خودشان نباید آنها را نقد کرد.

چهارشنبه گذشته روزنامه «فرهیختگان» در گزارشی با عنوان «بخشی از جان و تنم» به بررسی وضعیت سلبریتی‌ها و بازیگرانی پرداخت که یا خودشان در خارج از کشور سکونت دارند یا فرزندان‌شان را در کشوری غیر از ایران به دنیا آورده‌اند. غرض از نگارش این گزارش واکاوی چرایی سکونت یا تولد فرزندان این افراد در خارج از کشور نبود بلکه دقیقا نقد همان گزاره‌ای بود که در ابتدا عنوان شد، نقد منتقدان اجتماعی که خود به آن چیزی که تبلیغ می‌کنند و شعار می‌دهند، الزامی ندارند و حتی در بسیاری از موارد خودشان در کشور و جامعه حضور ندارند ولی به هر طریقی تلاش می‌کنند روی آن اثر بگذارند. یک روز با شعار ایران‌ایران، یک روز با دغدغه‌های اقتصادی و یک روز هم در جایگاه یک مصلح اجتماعی.

این انتقاد رسانه‌ای که از سوی «فرهیختگان» صورت گرفت و گزارشی که منتشر شد همچون بسیاری دیگر از انتقادهاست و شبیه به آن نقدی است که بارها توسط همین روزنامه به یک مدیر اقتصادی دولت وارد می‌شود که چرا خودش شرکت خصوصی دارد، به یک مسئول بلندپایه نظامی وارد می‌شود که چرا در یک خانه چند هزار متری در بهترین جای تهران سکونت دارد، به وزیر بهداشت وارد می‌شود که چرا خودش بیمارستان خصوصی دارد و تمام کنش‌های این حوزه را با توجیهات اقتصادی تنظیم می‌کند و درنهایت به مدیران دوتابعیتی وارد می‌شود که در جایگاه‌های مختلف سیاسی کشور مسئولیت دارند و ذیل بی‌توجهی و عدم‌شفافیت دولت دوازدهم به وضعیت‌شان رسیدگی نمی‌شود. فلذا نقد دقیقا به شعار وطن‌پرستی و ایران من وطن من است که هم از سوی دوتابعیتی‌ها با هر جایگاهی و هم از سوی سلبریتی‌های خارج‌نشین پذیرفته نیست.

بعد از انتشار گزارش «بخشی از جان و تنم»، برخی از این منتقدان اجتماعی و سلبریتی‌ها با انتشار متن، تصویر و کلیپ‌هایی عصبانیت خود را اعلام کردند و با صغری و کبری چیدن‌های مختلف سعی در انحراف هدف اصلی گزارش داشتند. اینکه نوشتن چنین گزارشی گرهی از مشکلات موجود باز نخواهد کرد، اینکه حالا با فرزندمان چه‌کار کنیم آن را قورت بدهیم و دوباره در ایران به دنیا بیاوریم و... بخشی از این انتقادات بود، درست هم بود و ما هم‌چنین قصدی نداشتیم، اما به اتفاق می‌توان ادعا کرد که کنش‌های جو زده و به دور از منطق همین چهره‌ها چه اثرات مخربی بر جامعه داشته و گذاشته است.

روز گذشته بنیامین بهادری، خواننده پاپ که البته خودش هم از جمله کسانی بود که پس از تولد اولین پسرش در خارج از کشور انتقاداتی به او شد، در صفحه شخصی خود و پس از تولد سومین فرزندش متن جالبی را به اشتراک گذاشت؛ نوشته‌ای از ماجرای تولد اولین پسرش در آمریکا و فرزند جدیدش در ایران، او نوشت: اقامت و شناسنامه و این حرفا پشیزی واسه من ارزش نداشته و نداره. دختری برای اولین‌بار می‌خواد مادر بشه احساس اینکه پیش خانواده‌اش باشه احساس اینکه پزشک اون کشور براش قابل اعتمادتره و درست یا غلط از بیمارستان‌های ایران می‌ترسه... اینها دلایل من برای موندن تو آمریکا و به دنیا اومدن اولین پسرم در اون کشور بود. از نوروز نود و هفت وقتی فهمیدیم که دوباره مسافری خواهیم داشت تمااااام تلاشم رو کردم تا این‌بار همه و مهم‌تر از همه شایلی رو راضی کنم که این کوچولو رو تو ایران به دنیا بیاریم. خیلی رو این پروژه کار کردم و وقت گذاشتم تا قلبا رضایت داد برای موندن در ایران و تجربه زایمان در کشور خودمون. (توضیحش زیاد جالب نیست؛ ولی برای خانواده ما و با توجه به شرایط و امکاناتی که در آمریکا داریم، کل مخارج این پروسه در اونجا کمتر از اینجاست حتی با همین دلار چاق) امروز تو بیمارستان فرمانیه پرستارها به شوخی می‌گفتند که چرا بین دو برادر تبعیض قائل شدین و مثلا بعدها که این کوچولو بزرگ شد نگه که چرا منو تو آمریکا به دنیا نیاوردین؟؟ جوابم کوتاه بود: «همه ما باید کاری کنیم وقتی این دوتا بزرگ شدند، بن‌سان اعتراض کنه که چرا منو تو ایران به دنیا نیاوردین!» این شدنیه که حس خودباوری اون‌قدر در ما شکوفا بشه تا هر کدوممون در هر جایگاهی که هستیم بهترین خودمون باشیم و هر کدوم اول از خودمون شروع کنیم و جامعه و شهر و کشور خودمون رو طوری بسازیم که داشتن یا نداشتن شناسنامه خارجی موضوع پیش پا اُفتاده‌ای بشه.

پیش از این هم احسان کرمی مجری تلویزیون در واکنش به سام درخشانی که تولد فرزندش در خارج از کشور و تابعیت دومش را هدیه بزرگ تولدش خطاب کرده بود، گفت: «به‌عنوان یک ایرانی که در آمریکا هستم سخنان آقای درخشانی در رسانه‌های غیرسیاسی اینجا بسیار بازتاب بدی داشت. تولد بچه در خارج از کشور هیچ افتخاری نیست، افتخار این است که ما ایرانی هستیم. هزاران هزاران جوان خونشون رو برای این وطن ندادن که من بگم هدیه بزرگی به بچم دادم که در خارج از کشور زندگی کنه و...»